

DÜNYA TİCARETİ VE FİNANSMANI NEREYE GİDİYOR?

Hazırlayan: **ABDURRAHMAN ÖZALP**
ICC Türkiye Bankacılık Komisyonu Başkanı

Her yıl ICC tarafından "Rethinking of Trade and Finance" ismi ile yapılan anket artık standart olmaya başladı. Bu yıl dokuzuncusu yayımlanan anket 98 ülkeden 255 finans çalışanıyla yapıldı. 2016 verilerine göre yapılan bu anket ticaret ve finansman sorunlarını göstermek bakımından önemli bilgiler sağladı.

Fotoğraflar: *Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi*

Dünya ticareti ve finansmanın nereye gittiğini en iyi gösteren kaynaklardan biri anketlerdir. Düzenli yapılan anketler ve bunlardan elde edilen bilgilere istinaden düzenlenen raporlar birçok değerli sonuçlar gösterirler. Bu sonuçları yorumlayarak politikalar ve yol haritaları oluşturmak, riskleri görmek ve gerekli önlemleri almak mümkündür. Dünya ticareti ve finansmanı nereye gidiyor konusunda ICC tarafından her yıl bu türden bir anket yapılıyor.

Her yıl ICC tarafından "Rethinking of Trade and Finance" ismi ile yapılan bu anket artık standart olmaya başladı. Bu yıl dokuzuncusu yayımlanan anket 98 ülkeden 255 finans çalışanıyla yapıldı. 2016 verilerine göre yapılan bu anket ticaret ve finansman sorunlarını göstermek bakımından önemli bilgiler sağlamaktadır. Bu kapsamlı araştırmayı yapabilmek için ICC tarafından her yıl dünyanın değişik bölgelerinde bulunan banka ve finans kurumlarına mal ticareti ve finansmanı konularında hazırlanmış birçok sorudan oluşan kapsamlı bir soru seti gönderilir. Toplanan cevaplar editör ve uzmanlar tarafından değerlendirilerek bir rapor haline getirildikten sonra yayınlanır.

Talep ve tedarik dengesizliği

"Ticaret ve Finansmanı Yeniden Düşünmek" isimli bu anket ve araştırmanın sonucu dünya ticareti ve finansmanının nereye gittiği konusunda çok değerli bilgiler verir. Bu yıl yapılan ankete istinaden düzenlenen sonuç raporunun en önemli tespiti talep ve tedarik dengesizliğinin teyit edilmesi olmuştur. Sonuç raporuna göre diğer tespitler şunlardır:

Araştırmaya katılan bankaların yüzde 61'i küresel piyasa ihtiyacı finansman talebinin karşılanamadığını ve arzın çok altında kaldığını bildirmişlerdir. Bu konuda ICC Bankacılık Komisyonu ve Asya Kalkınma Bankası'nın tahmini yılda 1.6 trilyon Amerikan Doları'ndan fazla olduğu şeklindedir. Bu rakam resmi olarak Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından da teyit edilmiştir.

Geleneksel ticaretin finansmanının gelecekte artış göstereceğini belirtenlerin oranı sadece yüzde 21 ile sınırlı kalmıştır. Diğer taraftan yıldan yıla azalacağını belirtenlerin oranı yüzde 22 ve durgun bir gelişme göstereceğini belirtenlerin oranı yüzde 57 olmuştur. Buna rağmen genel olarak ticaretin finansmanı gelirlerinde bir artış vardır. ICC'nin iş ortağı The Boston Consulting Group'un ticaretin finansmanı modeline göre bu artış tahmini olarak yıllık yüzde 4.7 civarındadır.

Araştırmaya katılanların yüzde 68'den fazlası uyum ve düzenlemelerin ticaretin finansmanı üzerinde olumsuz etki oluşturduğunu bildirmiştir. Sadece yüzde 11'lik bir katılımcı grubu sermaye kısıtlamalarının önemli bir endişe konusu olabileceğini bildirmiştir.

Katılımcıların yaklaşık yüzde 50'si ticari akışların 2027 yılına kadar dijitalleşeceğini düşünürken, dönüşüm konusunda genel yaklaşım 10-25 yıl alabileceği yönündedir. Katılımcıların yaklaşık yüzde 44'ü dijitalleşme ve teknolojiyi odaklanması gereken öncelikli alanlar olarak tanımlamıştır; buna FinTech ve hızlı gelişen platformlar dahil edilmiştir.

Dijitalleşmede bir iyimserlik söz konusu

Genel olarak dijitalleşme konusunda bir iyimserlik söz konusu olduğu halde katılımcıların sadece yüzde 12'si piyasayı yukarıya doğru algıladığını bildirmiştir. Yaklaşık yüzde 40'ı bu alanda sınırlı bir gelişme gördüğünü bildirmiştir. Yani dijitalleşmenin

kaçınılmaz olduğu görülmekte ancak ağır gittiği de kabul edilmektedir.

Finansal Teknoloji (FinTech) etrafındaki söylemler rekabetten işbirliğine kaymaktadır. Araştırmaya katılanların sadece yüzde 1.4'ü finansal teknolojileri bankalara bir tehdit olarak görmüştür, büyük çoğunluk bu teknolojileri tehdit olarak görmemektedir.

Tedarik zinciri finansmanının yüksek bir öncelliğe sahip olduğu ve önemli gelişme göstereceği katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından görülmektedir. Sadece yüzde 21'i analiz ve değerlendirme aşamasında olduğunu tahmin etmektedir.

Katılımcıların yüzde 57'den fazla bir bölümü operasyonel risk yönetimlerinin düzeldiğini ve operasyonel hata oranlarının azaldığını bildirirken sadece yüzde 2.7'lik bir kesim bozulmadan bahsetmiştir.

Katılımcıların yüzde 46'sı ticaretin finansmanı işleri ile ilgili olarak firma tanımlaması yaparken en yüksek öncellikli segmentte çok uluslu ve büyük kurumsalları belirtirken yaklaşık yüzde 20 kadar bir kesim küçük firmaları ve geriye kalanlarda orta ölçekli firmaları belirtmişlerdir.

Katılımcıların yüzde 57'si geleneksel ticaretin finansmanında az veya hiç gelişme olmayacağını tahmin ederken yaklaşık yüzde 22'lik bir kesim yıldan yıla azalma olacağını tahmin etmektedir. Maliyet baskısı ticaretin finansmanı birimlerimin karşılaştığı en büyük zorluktur.

"Muhabir bankaların rolü yüzde 30 gelişme gösterdi"

Raporun ortaya çıkardığı en önemli bilgilerden biri de muhabir bankaların ticaretin finansmanı alanındaki rolü olmuştur. IMF'den desteklenen bilgiler ile raporun sonuç bilgilerine göre muhabir bankaların rolü 2011'den bu yana yüzde 30 gelişme göstermiştir.

Rapora ilişkin olarak ICC üst yönetiminin görüşleri özetle şu şekilde olmuştur:

ICC Genel Sekreteri John Danilovich şunu söylemiştir: "Araştırmanın sonucu son zamanlarda Birleşmiş Milletler tarafından da belirtildiği gibi ticaretin finansmanı küçük işler için kronik bir düşüş göstermektedir. Ticaretin finansmanındaki bu açığın kapsayıcı büyümeyi ve iş yaratmayı artırmak için G20 bildirgesinde yer verilmesi gereken ana bir öncelik olmalıdır."

ICC Bankacılık Komisyonu Başkanı Daniel Schmand şunu eklemiştir:

"Küçük ölçekli firmaların (KOBİ) finansmana erişimi için yeterli bir seviye sağlamak ve ticareti desteklemek şimdi her zaman olduğundan daha kritik olmuştur. Serbest ticaret ekonomik gelişme sağlamakta ve dünya çapında iş üretmektedir."

Bu raporun yayınlanmasından sonra G20 toplantısı yapıldı. Bilindiği üzere G20 liderleri her yıl büyük küresel ekonomik zorlukları ele almak ve refaha katkıda bulunmak için bir araya gelirler. Bu yıl Almanya'nın Hamburg şehrinde gerçekleştirilen 12'nci G20 Liderler Zirvesi de bu misyona uygun olarak yapıldı. Sonuç bildirgesi yayınlandı.

G20 sonuç bildirgesinde, korumacılığa karşı mücadelenin sürdürülmesi, uluslararası ticaretin geliştirilmesi, ekonomik büyümenin sağlanması, yoksulluğun ortadan kaldırılması, Afrika ile işbirliğinin artırılması, istihdamın artırılması, Paris İklim Değişikliği Anlaşması'nın desteklenmesi ve kadının rolünün güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. ICC'nin raporunda yer alan tespit ve öneriler G20 sonuç bildirgesiyle uyumludur.

İş dünyası ve ülkelerin bu tespit ve önerileri dikkate alması gelecek yıllarda ticarettin kolaylaşması, gelirlerin artması, sorunların azalması bakımından önemlidir.